

Ο Ν Ο Υ Μ Α Σ

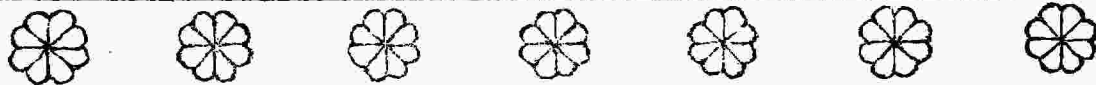
ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ -
ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Ένας λαός εφώνεται ήμα
δειξή πως δε φοβάται την
Αλήθεια — ΨΥΧΑΡΗΣ.

Διδάσκων των λέξεων
είναι ο λαός.
ΣΟΛΩΜΟΣ

ΧΡΟΝΙΑ Ε΄

ΑΘΗΝΑ, ΚΕΡΙΑΚΗ 18 ΤΟΥ ΝΟΕΜΒΡΗ 1907

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΔΡΟΜΟΣ ΖΗΝΩΝΑ ΑΡΙΘΜ. 2

ΑΡΙΘΜΟΣ 270

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΨΥΧΑΡΗΣ. Η Άρρωστη Δούλα (συνέχεια).
ΑΡΓΥΡΙΟΣ ΒΕΤΑΛΙΩΤΗΣ. Ξενοπολέματα — Ο
Άσπρος.
ΣΤ. ΡΑΜΑΣ. Από το νέο βιβλίο του. — Εισαγωγή.
(τέλος).
ΒΑΣΙΛΙΟΣ ΓΙΑΝΙΔΗΣ. Ο «Μικρομέγας» του Βολ-
ταίρου.
Κ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΝΟΥ. Στο Δωδεκάνησα — Πάρο.
ΠΟΙΗΜΑΤΑ. Α. Ε., Ρ. Γ., Κόστας Κάμης, Θ. Κ.
ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ — Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ — ΧΩΡΙΣ
ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ.

ΕΝΑ ΠΑΡΑΣΗΜΟ

Η Έλληνική Κυβέρνηση παρασημοφό-
ρησε τον κ. Ψυχάρη με το χρυσό σταυρό του
Σωτήρα. Χωρίς να πούμε το χιλιοεπιτωμένο
πιά, πώς δηλ. τούτη τή φορά το Έλληνικό πα-
ράσημο τιμήθηκε, συχαιρούμαστε την Έλλ. Κυ-
βέρνηση που έκαμε το καθήκον της, αναγνω-
ρίζοντας έτσι επίσημα τή σοφή κ' εθνική έρ-
γασία του τιμημένου πρωτοεργάτη τής 'Ιδέας.

ΞΑΝΑΤΥΠΩΜΑΤΑ

Ο ΑΣΠΡΟΣ (*)

Φίλους δεν είχα πολλούς εκεί κάτω, σής, Α-
σίας τὰ μέρη. Γνώριμους που κλέβαγε τον καιρό μου
είχα πολλούς. Κάθε λίγο ερχότανε κι από ένας τὸ
βράδυ νὰ περάσει τὴν ὥρα του. Ἐγὼ τὴν ὥρα μου
ἤξερα πὸς νὰ τὴν περάσω. Μετάφρασα τότες τὸν
"Ομηρο. Μὰ οἱ ἄλλοι — πού νὰ τὸ φαντασταῖν ἐκεῖ-
νοι πὸς ἐγὼ τὴν προτιμοῦσα τὴ μονοξιά;

Μονοξιά εἶπα; Καλέ, τί λέω! Συτροφιά, κι ἀπὸ
κείνες! Πρῶτα ὁ "Ομηρος. Ὑστερα τὰ Λεξικά μου.
Ἄφησε πιά σημεῖωματα, σκόλια, χροιά, καλαμάρια,
πέννες. "Οὐκ αὐτὰ σοῦ μιλοῦνε, σὲ βλέπουνε, σ' ἀγα-
ποῦνε σὰ γράφεις. Δοκίμασε νὰ γράψης ἕνα στίχο
μὲ ξένο χαρτί, σὲ ξένο τραπέζι καὶ μὲ ξένο μελάνι,
καὶ βλέπεις διαφορὰ. Εἶναι σὰ νὰ κοιῶσαι σὲ ἄλλο-
νοῦ κρεββάτι.

Κι ὡς τόσο πᾶω νὰ λησμονήσω τὸ μεγαλύτερο
μου φίλο τὰ χρόνια ἐκείνα. Πᾶω νὰ λησμονήσω τὸ
γάτο μου, πὸν ἀκόμα σπερρίζεται ἡ ψυχὴ μου σὺν
τὸν ἀνιστορῶ.

Μοῦ τὸν ἔφεραν ἕνα πρωτὶ δῶρο, — ἄσπρο γατά-
κι σὺν κουνέλλι. Μιά χαρὰ νὰ τὸ βλέπης. Μικρὸ μι-
κρὸ, μολακὸ, παχουλὸ, ἡμερο, μὲ τὰ μεγάλα τὰ μά-

*) Αὐτὴ τὴν ἱστορία μὲ τὴ δηγῆθηκε ὁ Πάλλας. Δι-
κός του εἶταν ὁ ἄσπρος γάτος.

τιὰ τὰ προσωνοκίτρινα, καὶ μὲ τ' ἀχειλάκι του πίσσα
μαῦρο. Λές κι ἄλο χαμογελοῦσε μὲ τὸ γατίσιω ἐκεῖνο
χαμόγελο πὸν τέλος δὲν ἔχει. Ἔτσι εἶναι φτιασμένο,
βλέπεις, τὸ στόμα του.

Παιχνιδιάρικο ἰέει; Μὰ τὰ παιχνίδια του τὰ βλε-
πὸς του, πηδούσε δλόσθος, καμάρα ἢ ράχη του,
φρόντα δλόσθηκῃ ἢ οὐρά του, σπύδες τὰ μάτια του.
Μιὰ καὶ δυνὸ, καὶ ξεγίμψε τότες στὸν ἀέρα σὰ δαι-
μονισμένος πὸν κνηροῦσε ἕνα τίποτις.

Τὸ φαεῖ μας πάντα μαζί. Ἐπινε τὸ γάλα του
γλήγορα γλήγορα, καὶ σὺν ἔρλειφε αὐτὸς τὰ γαλατω-
μένα του γένεια, ἐγὼ ἀπόσωνα τότες τὸ δικό μου
φαεῖ. Καθίζουμε ὑστερα στὴ σπουδῇ. Ἐγὼ στὴν κα-
ρέπλα μου, αὐτὸς ἀπάνω στὸ μεγαλύτερο Λεξικό Πό-
σοις φορές τονὸ χρειάζουμου ἐκεῖνο τὸ Γαζῆ, καὶ δὲν
πήγαινε ἢ καρδιά μου νὰ τοῦ χαλάσω τὸ χοντζούρι,
ἐκεῖ πὸν μισοκοιμότανε γουργουρίζοντας.

Τί τὰ θές! Γενήκαμε φίλοι ἀχώριστοι. Στιγμὴ
δὲν ἔφευγε ἀπὸ κοντὰ μου. Κατάντησε νὰ τοῦθῶ-
με ἕνας τὸν ἄλλο τόσο καλὰ, πὸν ὡς κι ἂ θύμωνα,
αὐτὸς τὴ δουλειά του.

Περάσανε μερικὸι μῆνες, μεγάλωσε τὸ γατί. Ὁ-
ρες ὥρες μοῦ ἔφευγε ὅμως τώρα, καὶ δὲν τὸ ξανά-
βρισκα εὐκολά. Πότε στὸ περιβόλι ἔκοβε βόλτες, πότε
παρῆξω, κάποτες τρέπωνα καὶ σὲ ξένα σπύτια. Μιά
μέρα μάλιστα τὸν εἶδα καὶ ραχάτενε ἀπάνω σὲ μιὰ
στέγη πὸν εἶχα κάτω ἀπὸ τὸν ἀψηλὸ ἡλιακὸ μου. Τί
τὸν ἔφερε ἐκεῖ πέρα, δὲν καλοκατάλαβα στὴν ἀρχή.
Κατόπι ὅμως παρατήρησα πὸς στοῦ ἀντικρινοῦ τοῦ
σπιτιοῦ τὰ κεραμίδια, πὸν δρόμος στενὸς τὰ χώριζε
ἀπὸ τὰ δικὰ μου, ραχάτενε ἄλλη γάτα, μὲ μάτια κι
αὐτὴ μούσκλειστα. Σὰ νὰ μυστήσια τότες κάτω. Ὁ-
μως μῆτε ὁ δικός μου ὁ γάτος, μῆτε ἡ φιλενάδα ἀπ'
ἀντικρινὸ δὲ μοῦ δόκιναν τὴν παραμικρὴ ἀφορμὴ νὰ
ἐπονομαστῶ τίποτις προχωρημένες ἀγάπες ἀναμεταξύ
τους. Ἔτσι, σὰ νὰ βρισκότανε ἀκόμη, σὲ ἔξωρον κό-
σμο ὁ καθένας.

Ὁρες κι ὥρες περοῦσαν κάποτες, κ' ἐμνησκαν
οἱ δυνὸ τους σ' αὐτὴ τὴ βαθειὰ μελέτη. Λές καὶ πρό-
ημενε ἢ ἀντικρινὴ ἢ γάτα νὰ ὀριμάση ἢ δουλειά.
Λές καὶ πλέγανε στὸ μεταξὺ τὰ θνερά τους, τὴν
ποίησή τους.

Ἐμένα αὐτὰ δὲ μὲ πολυαρέζανε. Συνειδημένος
νάχω πάντα τὸν ἄσπρο κοντὰ μου, σὰ νὰ ζούλευα
τώρα. Σὰ νὰ μὴν μποροῦσα νὰ δουλέψω μὲ τὴν
καρδιά μου, καθὼς τὰ πρῶτα.

Μιά πρωινὴ, δτι σηκώθηκα, ἀκούγω ψιλή, ξε-
σερμένη φωνή, σὰ νὰ κλαίγε μωρὸ. Ἄξαφνα σταμα-
ταεῖ ἡ φωνὴ σὰ νὰ τὴν ἔκοψαν μὲ μαχαίρι. Κατόπι
ἄρχισε ἕνα χαμηλόφωνο βουγκητὸ, πὸν δὲν τέλειωνε.

"Ὅσο πήγαινε μάλιστα, ἀνέβαινε. Τέλος σταματῆει κι
αὐτὸ. Δὲν ξανακούστηκε τίποτις μερικὴ ὥρα. Ἐκεῖ
ποῦπινα ὅμως τὸν κοφέ μου, — καὶ τὸ γάλα τοῦ ἄ-
σπρου πλάγι γιὰ νᾶρθῃ κι αὐτὸς, — ἀκούγονται σωστὰ
γατίσια ξεφωνητὰ, πὸν λάθος πιά δὲν εἶχε.

Σηκώνουμαι καὶ σκύβω νὰ δῶ ἀπὸ τὸν ἡλιακὸ.
"Ὁ ἄσπρος μου ἀπάνω στὴ στέγη ἀπὸ τὴ μιὰ, γέ-
ρικος σταχτῆς χάτος ἀπὸ τὴν ἄλλη, ὄχι καὶ πολλὴ
θρεμμένος, παλιὸς παλαιστῆς ὅμως, πολέταθος, πο-
λύξερος, καὶ μυριόπαντρος. Τὸ πρόσωπό του εἶτανε
ζουγραφιά μονάχη ἀγροπνῆς καὶ πορταίνιας. Ἀμέ-
σως τὸννοῦσα πὸς γιὰ καλὸ δὲν ἤρθε στὰ κεραμί-
δια μου ἀπάνω πὸς δὲν τοῦ ἤρεξε τοῦ ἄσπρου ἢ
ὁμορφιά, ἢ νύστη κ' ἢ κολοθρενιά, πὸν τόσον καιρὸ
τὰ θνερέουνταν ἢ ἀντικρινὴ ἢ γάτα, παλιά του ἀ-
γαπημένη, τώρα ὅμως δίχως ἄλλο τὰ γύρισε μὲ πύ-
τερη τόλμη κι ἀδιαφορία πρὸς τὴν ἀφεντιά του, κ'
ἤρθε λοιπὸ νὰ μετρηθῇ μιὰ καὶ καλὴ μὲ τὸν καινού-
ριο αὐτὸ τὸν Πάολο, καὶ νὰ τονὸ φάῃ μὲ τίς γυ-
χιές του.

Σώπαιναν τὴ στιγμὴ ἐκεῖνη καὶ κοιτάζαν ὁ ἕνας
τὸν ἄλλον κατάματα. Μῆτε τρίχα τους δὲ σάλευε. Ἄ-
σάλευτος κ' ἐγὼ, νὰ μὴν τοὺς τρομάξω. Ἦξερα τί
θα γίνῃ ἀπίσως καὶ σάλευε ἕνας τους. Θὰ ξεγίμψε
μονομῆς ὁ ἄλλος, καὶ θα τονὸ στάραζε μὲ τὰ γύ-
χια του.

Ἄλλο τρόπο δὲν ἔβλεπα γιὰ νὰ γλυτώσω τὸν
ἄσπρο μου, παρὰ νὰ περὲχσω τὸν ξένο γάτο νερό
καὶ νὰ τονὸ διώξω. Σαναμπάινω λοιπὸ σιγανά σιγα-
νὰ καὶ παίρνω ποτήρι νερό. Βγαίνω πάλε, σημαδεῶ,
πετῶ τὸ νερό. Πεοῦναι τὸ ἔρρω ἀπάνω ἀπὸ τὴ ράχη
τοῦ ξένου γάτου, καὶ χύνεται ἄλο στὸν ἄσπρο μου!
Ἐγιναν ἄλα ἄγε σβύσε. Ἀνατρομάζει ὁ ἄσπρος,
ξορμάει ὁ σταχτῆς καὶ τοῦ καθίζει δυνατὴ καὶ βα-
θειὰ νυχὰ στὸ πλευρό του. Κόκκινο ἀμέσως τὸ κά-
τασπρο ἐκεῖνο πλευρό! Ἀκόμα τὸ βλέπω τὸ αἷμα.
Ἐφυγε ὁ ξένος ὁ γάτος ἀστραπή σὰ μὲ εἶδε. Ξεκί-
νησε κι ὁ λαβωμένος μου ὁ ἄσπρος νὰ φύγῃ κι
αὐτὸς. Πρὶ νὰ κατέβῃ ὅμως κιντοστάθηκε μιὰ, καὶ
γύρισε καὶ μὲ κοιτάξε. Εἶταν περιλύνῃ ἢ ματιά του.
Σὰ νὰ μούλεγε πὸς δὲν τὸ πρόσμενε τέτοιον κάμωμα
ἀπὸ τὸν πιστό του φίλο. Πήδηξε κάτω ὑστερα, καὶ
χάθηκε κι αὐτὸς ἀπ' ὀμπρός μου.

Περάσανε μέρες, βδομάδες, μῆνες περάσανε, καὶ
δὲν ξαναφάνηκε πιά ὁ ἄσπρος! Πρέπει νὰ ψόφη-
σε, εἶπα. Ἐβόλα ἀνθρώπου; νὰ τονὸ βροῦνε, ρώτη-
ξα, γύρεψα, ἄλα τοῦ κἄνον.

Μιά βραδινὴ, δτι ἄρχιζε νὰ σκοτεινιάζῃ, ἐκεῖ
ποῦ περπατοῦσα στὸ περιβόλι δλομόναχος, ἀκούγω
γατίσια φωνή, σὺν παραπονιάρικῃ. Κάμνω νὰ δῶ,
— ὁ ἄσπρος! Εἶταν τώρα λυγνός, εἶχε καὶ τὸ ση-